

Mátyusföldi megemlékezés Lavotta János születésének 250. évfordulóján

Húsz éve, amikor a kamarazenekar a klarisszák templomában – Pozsony egyik legrégebb gótikus stílusú műemléke, orgonáján a gimnazista Bartók Béla számos alkalommal gyakorolt – Lavotta verbunkosait megszólaltatta, a hangverseny után *Dobos László*, a közelmúltban elhunyt Kossuth-díjas író, az együttes tiszteletére adott fogadáson mintegy útravalóként azt kérte: „*Vigyétek világgá ezt a zenét!*” Két évtized elmúltával a Lavotta János Kamarazenekar az emlékévé kiemelkedő programjaként Pusztafödemes Önkormányzata meghívására névadója szülőföldjén újra hangversenykörúton vett részt.

Mátyusföld eredetileg minden bizonnyal a Trencsényi Csák Máté (akit kortársai Mátyusnak is neveztek) által birtokolt, a Magyar Királyság észak-magyarországi területeit jelentette. Csák Máté birtokai magukban foglalták az egész Vág völgyét a folyó kezdetétől Komáromig, vagyis Árva, Liptó, Trencsén, Zólyom, Pozsony, Nyitra vármegyék területét. Mátyusföldön tevékenykedett a reformáció, valamint ellenreformáció két jeles alakja, a prédikátor, zsoltárfordító Szenci Molnár Albert és a Nagyszombatban egyetemet alapító Pázmány Péter hittudós. A város jezsuita iskolájában tanult Lavotta János, aki Szemere Pál szerint a konviktusban szerezte első zeneművét *Rethorica* címmel. A kézirat eddig még nem került elő. A nagyszombati kerülethez tartozó Nagyabonyban született *Bihari János*, a magyarrá lett Michael Brand (*Mosonyi Mihály*) pedig Boldogfán (Boldogasszonyfa) látta meg a napvilágot, amely része volt a pozsonyi várbirtoknak. Talán a legismertebb adat sokunk számára, hogy Kodály Zoltán gyermekkorát az Esterházyak által felvirágoztatott Galántán töltötte. Senc és Galánta között félúton, *Pusztafödemesen*

Esterházy-kastély Galántán

Kodály Zoltán emlékműve előtt

(Pusté Úl'any), 1764. július 5-én született a verbunkos-szerző, hegedűvirtuóz, az első színházi karmester, házitanító *Lavotta János*. A kerek évforduló a mátyusföldieknek alkalmat adott arra, hogy a galántai járás legnevesebb szülőltére méltóképpen emlékezzenek. Pusztafödémés polgármester asszonya *Drahotina Simeková* – aki részt vett a sátoraljaújhelyi-széphalmi-tálljai ünnepségeken is – a Lavotta János Kamarazenekar közreműködésével három napos program-sorozatot szervezett. Nagyszombatban, az érseki székhely 1673-ban alapított templomában csendült fel először Lavotta, Csermák, Bihari, Rózsavölgyi, Doppler Ferenc, Popper Dávid verbunkos muzsikája, amelyet a szentmise után helyén maradt közönség nagy tetszéssel fogadott.

Szent László templom
Pusztafödémésen

„...és Galántán, hajnal felé / dübörg a kocsmá földje, – érzem – / szilaj legények lába döng / a sodró, cifra tánc hevében;” – idézi meg számunkra a verbunkot Fodor András *Az énekmondó* című versében. A kamarazenekar tagjai alig titkolt várakozással tekintettek a galántai fellépés elé. Tudjuk azt, hogy évszázadok során lényegesen megváltozott a lakosság összetétele, azonban mégis csak Kodály Zoltán verbunkos dallamainak bölcsője helyszínén szólalt meg Lavotta Homoródi nótája, Csermák Magyar tánca, Bihari Primatialis magyarja, Rózsavölgyi Debreceni csárdása, Doppler Ferenc Magyar fantáziája, valamint Popper Dávid Magyar rap-szódíája. A pompásan felújított reneszánsz Esterházy-kastélyban megtartott próba és a hangverseny közötti időben az együttes tagjai elzarándokoltak Kodály Zoltán köztéri domborművéhez, ahol az emléke előtti főhajtásként elhelyezték a Lavotta János Kamarazenekar koszorúját. A sikeres galántai hangverseny alkalmat adott arra is, hogy a helyi J. Haydn Zeneiskola vezetőjével Lavotta emlékét ápoló, munkásságát, műveit megismertető, a Lavotta János Művészeti Iskolával való együttműködés lehetőségét kereső közös programok megvalósításán gondolkodjunk.

A pusztafödémési megemlékezésre és hangversenyre – a Szent László tiszteletére felszentelt templomban, amely gyaníthatóan Lavotta keresztelő helye is – nem túlzás úgy tekinteni Szlovákiában, mint az egyetlen rangos, a Nemes Lavotta János születésének 250. évfordulójára emlékező eseményre.

A Nagyszombatból meghívott megyei politikai vezetők, a Magyar Nagykövetség képviselője *Haraszi Zsolt*, számos kulturális intézmény járási vezetője, valamint nem utolsó sorban *PhD. Tomáš Surý* pozsonyi zenetörténész jelenléte, akinek rövid Lavotta-prezentációját láthatta a közönség, a pusztafödémési ünnepséget valóban országos jelentőségűvé emelték. Megható volt tapasztalni azt, ahogy a kamarazenekar meg-

Drahotina Simeková és
Glasa Milos társaságában

hívását húsz évvel ezelőtt akkor volt polgármesterként kezdeményező *Glasa Milos* után a jelenlegi községvezető *Drahotina Simeková* is, Lavotta emlékének ápolásának folytatásáért képes áldozatokat hozni. E sorok írója az együttes alapító-művészeti vezetőjeként mindkettőjüknek hálás szavakkal mondott köszönetet, és annak a meggyőződésének adott hangot, hogy Mátyusföld és Zemplén, Pusztafödemes és Tállya, Lavotta János bölcsője és sírja bennünket örökre összeköt. Csak rajtunk áll, hogyan bánunk ezzel a megtisztelő örökséggel.

Az emelkedett szavak után a megemlékezésre a kamarazenekar jubileumi hangversenye tette fel a koronát.

A lelkes hallgatóság az együttest, valamint a Doppler és Popper darabok szólistáit – *Dombóvári János Imre* fuvolán, *Dombóvári Zsolt* csellón játszott – forró ünneplésben részesítette.

Dombóvári János

